

ciant

Lucia Udvardyová

CENTRUM PRO UMĚNÍ a nové technologie neboli CIANT se za deset let své existence etablovalo jako instituce propagující a produkuje umění nových médií prostřednictvím svých různých aktivit – laboratoře, produkce, festivalu ENTER a od dubna 2007 i galerie.

U zrodu CIANTu v roce 1998 stál Pavel Smetana, umělec pracující s novými technologiemi, ke kterému se později připojil Pavel Sedlák, původně novinář věnující se vizuálnímu umění, a Bohuš Získal, který předtím působil v České televizi. „V té době tady bylo určité vakuum co se týče umění využívajícího nových médií, naše tržiště nicméně bylo a dodnes je v oblasti vizuálního umění,“ říká Pavel Sedlák. Většinu týmu tvoří lidé z technických škol, což je specifikum organizací věnujících se technoartu a možná jeden z hlavních důvodů relativní izolovanosti v rámci umělecké scény. Další příčinou může být i relativně nízká informovanost a nezajímavost veřejnosti v ČR o mediální umění jako takové.

Velká většina aktivit CIANTu má mezinárodní dimenzi, např. tvůrčí pobyty *mapXXL*, koprodukce akcí v zahraničí nebo účast na česko-argentinském bienále v Buenos Aires. Výrazná je orientace na francouzsko-německou scénu mediálního umění. Mezi více či méně úspěšné lokální aktivity patří audiovizuální večery *Evolution Nights*, přednášky, workshopy, festival *Enter* jehož další ročník by se měl konat v dubnu 2009, ale i mezinárodní konference *Mutamorphosis*, která se konala minulý rok.

V současnosti je nejsignifikantnějším prostředníkem mezi relativně uzavřenou technicistní částí CIANTu - tvořenou zejména

laboratoří - a lokální uměleckou komunitou a veřejností galerie sídlící v prostorách bývalých potravin v Křížkovského ulici na Žižkově. Galerie CIANT se svým zaměřením na nová média stala unikátem ve středoevropském kontextu. „Chtěli jsme vyplnit prázdné místo na současné české umělecké scéně, která je tvořena malou, téměř uzavřenou a mírně se opakující komunitou, kde převládá tíhnutí ke konceptuálnímu designu. Klíčovým slovem je experiment a vývoj,“ popisuje profil galerie její produkční Darina Alster. Alster je sama umělkyní pracující s novými médii a stojí také za posledními dvěma výstavami mladých pražských umělců – interaktivní zvukové instalace *ADD soundsystem ver. 2.0* Radima Labudy a *Terapie* s Martinem Kohoutem (Pash*), Michaellem Markertem a Stelarcem.

Projekt *ADD soundsystem* měl za cíl decentralizovat postavu tvůrce jako autonomního a konečného autora díla. Nástrojem decentralizace byly miniaturní mixážní pulty, kterými mohli návštěvníci modulovat zvukové výstupy daného umělce. Labuda do kreativního procesu zapojil nejen návštěvníky, ale i místní sonické experimentátory a tím z *ADD soundsystemu* vytvořil živý auditorní a sociální organismus – performanci, instalaci a workshop zároveň. V průběhu výstavy vystoupili mezi jinými např. Michal Mariánek, Beseppe, Marek Eisler, Rentip nebo DJka Deus ex Machina.

Synestetická *Terapie* se zaměřila na vztah člověka a stroje. Asi nejzajímavějším projektem této výstavy byly Pashovy *Kazalky* zkoumající psychologické aspekty zpětné vazby mezi dvěma lidmi prostřednictvím speciálních obleků, které byly vybaveny sítí

vibračních motorků a čidly. Bohužel se díky technickým problémům projekt nepodařilo zatím zrealizovat v úplnosti. Stelarcova retrospektiva s příznačným názvem *A kolik uší a rukou máš ty?* představila jeho práce z let 1992 – 2003. Přehlídka smyslů byla završena Markertovou kontaktní zvukovou instalací. U obou výstav byl akcent dán na interaktivnost in situ, kdy se návštěvníci sami stávají spoluvůrci instalací, což je směr, kterým by se dle Sedláka chtěla galerie dále profilovat. CIANT na podzim tohoto roku oslaví své desáté výročí. Do jaké míry se mu podařilo naplnit své cíle ve společnosti s absencí historie mediálního umění, se ukáže pravděpodobně až o další dekádu později. „Mám za to, že mediální umění je v současném globálním významu dávno součástí audiovizuální kultury, se svojí vlastní historií, terminologií a ekonomickou hodnotou,“ říká Miloš Vojtěchovský z Institutu intermédií (IIM), který s CIANTem spolupracuje. „V tomto směru je to pro CIANT výzva pro redefinici stávajícího programu, ale hlavně výzva pro českou uměleckou veřejnost hledat adekvátní zpětnou vazbu k důležité kapitole světového (i českého) umění. Technologická exkluzivita a sofistikovanost a finanční náročnost výzkumu na poli mediálního umění patří dnes minulosti.“

Lucia Udvardyová je umělkyně a novinářka.

Nahoře: Ivor Diosi, *Vert.ego*, 2005, interaktivní videoinstalace, prezentována na ENTERMULTIMEDIALE2, foto: archiv autora.

Dole zleva: Stanley Povoda, *Robotí rodina*, letní window expozice v CIANT gallery, 2008, foto: Darina Alster; Pohledy do výtvarné dílny pro děti v koncepci Dariny Alster v galerii CIANT, 2008, foto: Darina Alster.

